

souběžně zpracováváný Konvergenční program ČR, ve kterém je obsažena pasáž o tom, jak změny odchodu do důchodu ovlivní veřejné finance a udržitelnost důchodového systému.

Poté se vedla diskuse k zastropování důchodového věku a jeho revizích, do níž přispívali především **p. Kučera**, **p. Fiala** a **p. Šulc**. **P. Machanec** podotkl, že věcný záměr zákona se nyní bude měnit do paragrafovaného znění a na pořad jednání vlády se dostane v červnu, přičemž zastropování by mělo být jeho součástí, pokud se na tom vládní strany shodnou. Poté ještě doplnil, že k posuzování udržitelnosti veřejných financí musí docházet každý rok a EU vyvíjí na ČR velký tlak vzhledem k udržitelnosti veřejných financí a dopadů změn důchodového systému. To potvrdila také **p. Malá**.

P. Potůček upozornil, že je nutné veřejnosti důsledně vysvětlit, jak zastropování důchodového věku a revizní mechanismy budou fungovat, aby z její strany nedošlo k nepochopení a dezinterpretaci.

P. Kučera uvedl, že princip diskutovaného věcného záměru zákona spočívá v tom, že všichni, kdo se hranice důchodového věku dožijí, stráví v důchodu přibližně $\frac{1}{4}$ života, což lze tedy vnímat jako zastropování, které však bude podléhat v průběhu života každého, kdo do systému přispívá, revizím, a to až do jeho určitého věku.

p. Vostatek připojil poznámku, že by konceptem prožití $\frac{1}{4}$ života v důchodu vůbec neoperoval, protože je velmi těžké jej lidem vysvětlit a navíc je nejasné, co všechno se do něj bude započítávat. **P. Vostatek** podotkl, že zastropování v kombinaci s revizí je špatně a zjednodušeně řečeno je v ČR základní důchodový věk 60 let a k tomu jsou pak další příplatky. Pokud by se to ale česká veřejnost dozvěděla, začala by masově odcházet do důchodu. Navázal tak na poznámku o finanční a sociální gramotnosti, která by mohla mít i nechtěné důsledky.

P. Potůček navrhl se nyní nezabývat fixním stanovením HDV, usnesení, které se týká pravidelné revize, je platné a v současné chvíli by se věnoval dalším agendám.

Ad 3. Valorizace – prezentace dvou nových a diskuze výsledků analýz dopadu všech čtyř modelových scénářů valorizace důchodů (růst IŽND ... + $\frac{1}{3}$ rRM, + $\frac{1}{2}$ rRM, + $\frac{2}{3}$ rRM a + $\frac{3}{4}$ rRM)

P. Kučera zahájil projednávání bodu 3. Otevřel otázku vyrovnanosti důchodového účtu, která je v českém mediálním prostoru často zmiňována. Zdůraznil, že se jedná o něco, co *de facto* neexistuje, protože platby na tzv. důchodové pojištění jsou příjmem státního rozpočtu a tedy veřejných financí obecně. V tom s ním souhlasila i **p. Malá**, která zdůraznila, že důchodový účet je účet v rámci operace státních finančních aktiv, výsledek důchodového účtu (tj. porovnání příjmů z pojistného na důchodové pojištění a výdajů na důchody včetně obsluhy důchodového systému) je počítán po skončení rozpočtového roku v souvislosti se státním závěrečným účtem za předchozí rok. Veřejnost výsledky této operace chápe špatně, protože o schodku důchodového účtu jsou publikovány nepřesné, zavádějící informace již v průběhu běžného roku.

Následně se **p. Šulc** pozastavil nad konceptem Průmyslu 4.0 a v souvislosti s výsledky analýz a nejednoznačností zpracovaných prognóz navrhl vytvořit mimo varianty B ještě také variantu C, která by počítala s negativním vývojem vyplývajícím z analýz. **P. Kučera** k tomuto návrhu uvedl, že však není možné odhadnout časové a další parametry a tudíž pro takovou variantu perspektivního vývoje bude velmi obtížné zpracovat odpovídající modelovou projekci.

P. Kučera se posléze vrátil k problematice důchodového účtu a pojištění, jejichž označení by zcela změnil, protože jsou pro veřejnost matoucí. K tomuto tématu se vyjádřila i **p. Malá** a **p. Machanec**, který zdůvodnil používání označení „pojištění“ tím, že tento systém má stále určité pojistné prvky,

například je zde stále zachována zásluhovost. Do diskuse dále přispěl **p. Potůček**, který by oddělil diskusi o důchodovém pojištění od diskuse o důchodovém účtu a zároveň připomněl, že se tyto otázky budou řešit na plánovaných kulatých stolech s politiky.

P. Fiala doplnil, že je nutné se zamyslet nad podstatou důchodového systému, zda je stále žádoucí a udržitelné, že důchody jsou hrazeny jen z odvodů, mezd, srážek atd., a nebo je to i v souvislosti s konceptem Průmyslu 4.0 neudržitelné a měli bychom se poohlédnout po jiných zdrojích. Další otázkou je také to, zda by měl být samofinancovatelný nebo ne. **P. Kučera** řekl, že samofinancovatelnost byla již odmítnuta a ve zdůvodnění odkázal na závěry první Bezděkovy komise, kde ani náhradový poměr 25 % nezaručoval trvalou udržitelnost důchodového systému.

P. Linhart upozornil, že tvrzení **p. Vostatka prezentované v diskusi k předcházejícímu bodu jednání**, že hranice důchodového věku ve skutečnosti je 60 let, není pravdivé, neboť věková hranice je jiná. Zároveň odmítá ideu rovného důchodu, kterou navrhuje **p. Vostatek**. Náš důchodový systém je založen na zásluhovosti, také proto se o něm mluví jako o pojistném.

Poté se opět otevřela diskuse o možnostech změny označení důchodového pojištění, do které se zapojili především **p. Kučera**, **p. Malá**, **p. Linhart** a **p. Vostatek**. **P. Šulc** připojil poznámku, že s důchodovým účtem souvisí také problém osob pracujících jako OSVČ, kteří platí srovnatelně méně. Tento problém je ale především politický.

Diskusi posléze shrnul **p. Kučera** s tím, že PT2 nenavrhuje změnu označení „pojistné“, protože systém má jisté pojistné prvky. PT2 se shodl také na tom, že ve věci zavádějícího hodnocení významu bilance tzv. důchodového účtu bude navrženo, aby OK působila v osvětové rovině a zdůrazňovala, že důchody jsou vypláceny ze státního rozpočtu a nikoli z virtuálního důchodového účtu.

Diskuse o valorizaci pokračovala představením dvou nových analýz dopadů a scénářů valorizace, které byly zpracovány zástupci MPSV. Pozornost byla věnována především rizikům vyplývajícím z analýz, k nimž podali dodatečné vysvětlení **p. Machanec** a **p. Škorpík**. **P. Machanec** upozornil, že dopady takových opatření nebudou mít vliv jen na důchodový systém, ale ovlivní také další výdaje.

P. Kučera podotkl, že z výsledků vyplývá, že ani v jednom případě nelze bezesbytku eliminovat nárůst ohrožení chudobou, ale že v rámci realizace by některé návrhy mohly vést k zásadní redukci jeho nepříznivého vývoje, a položil otázku, která z těchto variant je rozpočtově únosná.

P. Pernesovi v nových scénářích chyběl roční náklad a prognózy jsou podle něj méně ukotvené v realitě. Např. vývoj HDP nelze na tak dlouhou dobu spolehlivě odhadnout. Všechny varianty ale podle jeho názoru lze ufinancovat. S ohledem na současný vývoj je podle **p. Pernes** spravedlivé přiklonit se k návrhu zvýšení o 1/2 růstu reálných mezd.

P. Potůček potvrdil, že poslední dva roky jsou anomálií ve vývoji inflačního indexu. Takovou situaci lze například řešit zákonným ustanovením, že se bude používat ten inflační index (pozn. TK: růst indexu spotřebitelských cen nebo růst indexu spotřebitelských cen domácností důchodců), který bude pro důchodce výhodnější.

P. Šulc se připojil k **p. Potůčkovi** a dodal, že OK má zásadní zodpovědnost za svá expertní stanoviska. Proto by měla být ve formulování stanoviska opatrná zejména s ohledem na to, že výdaje spojené s navrhovanými změnami mohou v budoucnu výrazně vzrůst.

P. Zelený zdůraznil, že jakýkoliv valorizační mechanismus musí být zcela precizní a precizovaný z hlediska indikátorů, vše musí být přesně definováno, aby indikátory skutečně sloužily danému účelu a byla eliminována možná úskalí jejich použití. Poté položil otázku, proč neindexovat důchody jen

životními náklady důchodců a proč je tato indexace doplněna ještě indexem spotřebitelských cen za období posledních 10 let?

P. Pernes a **P. Machanec** vysvětlili podrobnosti valorizačního mechanismu a **p. Machanec** dodal, že pro samotnou valorizaci by byl použit index vývoje cen za 12 měsíců, 10 let je jen technický parametr pro potřeby analýzy dopadu navrhované změny.

P. Kučera shrnul základní výsledky jednotlivých analýz a jako výchozí scénář navrhl diskutovat navýšení o růst indexu spotřebních cen domácností důchodců a ½ růstu reálných mezd s tím, že i další jednotlivé návrhy je ale nutné ještě detailněji zvážit.

P. Vostatek je toho názoru, že stávající systém je špatný stejně jako logika celého mechanismu, navrhuje valorizovat základní výměru důchodu tak, jak je napsáno v zákoně a procentní výměru důchodu podle indexu spotřebních cen nebo spotřebního koše, podle toho, co vyjde lépe, a nejtít do mínusu. Základní problém je, že existují dvě výměry důchodu a jedna z nich se valorizuje nesmyslně, protože se zohledňuje základní výměra.

P. Potůček doporučil konkrétní návrh projednat a případně schválit na jednání OK 2. června, poté také souhlasil s návrhem p. Vostatka jako základem v pokračování diskuse k probírané problematice a závěrem vyjádřil souhlas i s výchozím návrhem o navýšení 1/2 růstu reálných mezd, na kterém se zatím shodlo nejvíce diskutujících.

P. Malá upozornila, že všechny návrhy bez jakéhokoliv vypočítaného dopadu do oblasti nákladů jsou naprosto bezpředmětné a diskuse se bez těchto výpočtů tedy vede pouze v teoretické rovině.

P. Machanec také zdůraznil, že zástupci ministerstev v OK mají roli poskytování expertních informací a nemohou a ani nemají mandát k tomu, aby dávali nebo garantovali závazná stanoviska nebo rozhodnutí. Ta lze očekávat na úrovni náměstků nebo od paní ministryně. Nelze tedy očekávat vyjádření například k dotazům typu, zda navrhovaná změna valorizace je z pohledů rozpočtových dopadů schůdná.

P. Kučera poděkoval přítomným za diskusi a jednání ukončil.

Příští jednání PT2 proběhne **14. 4. od 13:00 v místnosti č. 405**, budova MPSV Podskalská 19, Praha 2.

Zapsala: Veronika Finková

Vidoval: Tomáš Kučera

XX

Příloha č. 1 – listina přítomných

Příjmení	Jméno	Organizace
Fiala	Tomáš	VŠE
Krejčová	Hana	MF
Kučera	Tomáš	PřF UK
Linhart	Zdeněk	MPSV
Machanec	Tomáš	MPSV

Malá	Radmila	MF
Pernes	Zdeněk	RS ČR
Potůček	Martin	OK
Suchomel	Marek	MPSV
Škorpík	Jan	MPSV
Štěpánek	Martin	MPSV
Šulc	Jaroslav	ČMKOS
Vostatek	Jaroslav	VŠFS
Zelený	Martin	ČSÚ
Zrcek	Kryštof	ČSSZ
Němečková	Michaela	ČSÚ